

Belfast Projesi: Genel Bir Bakış

Barış, Adalet ve Sözlü Tarih

Democratic
Progress
Institute

Belfast Projesi: Genel Bir Bakış

Barış, Adalet ve Sözlü Tarih

Democratic
Progress
Institute

Ağustos 2014

Demokratik Gelişim Enstitüsü

11 Guilford Street
Londra WC1N 1DH
Birleşik Krallık
tarafından yayınlanmıştır.
www.democraticprogress.org
info@democraticprogress.org
+44 (0)203 206 9939

ISBN: 978-1-905592-99-9

© DPI – Demokratik Gelişim Enstitüsü, 2014

DPI – Demokratik Gelişim Enstitüsü İngiltere ve Galler’de kayıtlı bir vakıftır.
Vakıf Kayıt No. 1037236. Kayıtlı Şirket No. 2922108.

Bu yayının telif hakları saklıdır, eğitim amacıyla telif ödenmeksizin ya da önceden izin alınmaksızın çoğaltılabilir ancak yeniden satılamaz. Bu durumun dışındaki her tür kopyalama için yayıncılardan yazılı izin alınması gerekmektedir. Bu durumda yayıncılara bir ücret ödenmesi gerekebilir.

İçindekiler

Önsöz.....	6
Giriş.....	8
Kuzey İrlanda'daki Çatışmaya Genel Bir Bakış.....	10
McConville Davası.....	14
Belfast Projesine Genel Bakış.....	17
Barış ve Adalet.....	24
Çalışmaya Yönelik Eleştiriler.....	26
Hukuki Görüş.....	26
Metodoloji.....	28
Sonuç.....	30

Önsöz

Demokratik Gelişim Enstitüsü (DPI), toplumsal anlaşmazlıklara demokratik çözüm yolları geliştirilmesi amacıyla, farklı kesimlerden düşünce insanlarını bir araya getirerek, fikirlerini, kaygılarını ve önerilerini açıklayıp, paylaşabilecekleri bir ortam yaratmak amacıyla çalışmalar yürütmektedir. Enstitümüzün bu çalışması, karşılaştırmalı örnekler vasıtasıyla zihin açma amacını taşımaktadır. Başka bir deyişle, yürüttüğümüz bu çalışmalar, anlaşmazlıkların sürdüğü yerlerde, sorunlara demokratik çözümlerin bulunabilmesini sağlamak için kilit özellikteki sorunlar konusunda, konsensüs (ortak zemin) sağlamaya imkan verecek çoğulcu bir siyasal ortamın geliştirilmesine destek sunma niteliğindedir.

DPI bu alandaki tartışmaları zenginleştirmek için aralarında anayasal reformlar, çatışma içindeki toplumlarda idare modelleri, kültür ve dil hakları, siyasal katılım ve temsil, çatışmanın çözümünde kadınların rolü ve geçiş dönemi adaleti gibi stratejik konularda araştırmalar yapmaktadır. DPI barış ve demokrasinin teşviki çalışmalarına toplumun geniş kesimlerinin katılımını sağlamak için gerekli zemini yaratmak için hem pratik hemde araştırmaya dayalı özgün bir model uygulamaktadır.

Bu çalışma Boston Koleji tarafından Kuzey İrlanda'da yaşanan çatışmalara katılan eski savaşılar üzerine yapılan sözlü tarih çalışması projesine genel bir bakışı içermektedir. Çalışma bu projenin özelde

Kuzey İrlanda'daki barış ve adalete etkisini tartışırken genelde de bu tür sözlü tarih çalışmalarının ortaya çıkarabileceği sonuçlara bakmaktadır.

Bu çalışmaya yaptığı katkılardan dolayı DPI olarak Sayın David Comley'e özellikle teşekkür etmek istiyoruz.

Kerim Yıldız

Direktör

Demokratik Gelişim Enstitüsü

Giriş

Bu rapor Sinn Féin Partisi lideri Gerry Adams'ın çatışmaların en yoğun olduğu dönemde Jean McConville isimli bir kadının 1972 yılında öldürülmesi olayıyla ilişkili olarak 2014'ün Nisan ayında polis tarafından gözaltına alınmasına ilişkin olarak hazırlanmıştır. Bu gözaltı olayıyla birlikte, Kuzey İrlanda barış sürecinin yanı sıra adalet ve barış konusunda uzlaşmanın nasıl sağlanacağına dair zihinlerde çok sayıda soru oluşmuştur.

Çatışma sonrası dönem içinde adalet ve barış konusunda uzlaşma sağlamak son derece zorlu bir görevdir çünkü çatışma döneminde işlenen bazı suçlar barış dönemi içinde soruşturma konusu yapılabilmektedir. Ancak bu yapılırken eğer bir tarafın diğer tarafa oranla daha fazla hedef alındığı izlenimi oluşursa bu durumda soruşturmaların siyasi temelli olduğu şüphesi doğabilir. Yanı sıra, suça karışan ya da suça karıştığından şüphe edilen kesimler bir tarafın önemli siyasi temsilcileriyseler bu türden gözaltılar son derece hassas olan müzakere süreçlerini de zedeleyebilir. Bu açıdan Belfast Projesi ve bu proje ile birlikte dikkatleri üzerine çeken McConville davası bu tür sorunları ele almak için oldukça önemli iki örnektir.

Bu çalışma Kuzey İrlanda'daki çatışma hakkında kısa bir genel bakışı içermenin yanı sıra McConville davasının ne olduğunu da kısaca açıklamaktadır. Çalışma bir yandan Belfast Projesi'nin ne olduğunu açıklarken bir yandan da barış ve adalet konusunda

uzlaşma sağlamak için yapılan girişimlerin ortaya çıkardığı sorunlara dikkat çekmektedir. Son olarak projede kullanılan metodoloji ve katılımcılara verilen hukuki danışmanlıklar konusunda projeye yapılan eleştiriler incelenecektir.

Kuzey İrlanda'daki Çatışmaya Genel Bir Bakış

Kuzey İrlanda'daki çatışmanın kökenleri İngiliz ve İskoç yerleşimcilerin İrlanda'nın kuzeyine yerleştikleri 1600'lü yıllara kadar dayandırılabilir. Çoğunlukla Protestanlardan oluşan bu yerleşimciler daha sonra İrlanda'nın Ulster isimli bu bölgesinin sosyal ve siyasal yaşamına hakim olmuşlar, orada yaşayan Katolik kökenli yerli halka karşı ayrımcılık uygulamaya başlamışlar ve etkilerini adanın diğer alanlarına kadar iletmişlerdir. 1801'de ise İrlanda Parlamentosu lağvedilerek İrlanda Adası Birleşik Krallık'ın bir parçası haline getirilmiştir.

İrlandalı Cumhuriyetçiler 1919'da İrlanda bağımsızlık savaşını başlatmış, Britanya hükümeti 1920'de İrlanda Hükümeti Kanunu'nu kabul ederek adayı ikiye bölmüştür. Buna göre Protestan çoğunluğun yaşadığı Kuzey bölgesi Birleşik Krallık'ın egemenliği altında kalmaya devam etmiş, Katoliklerin çoğunluk olduğu Güney bölgesi ise 1921'de bağımsız bir devlet haline gelerek İrlanda Cumhuriyeti adını almıştır.

Yetki devri yapılmış olan Kuzey İrlanda 1920 ile 1972 yılları arasında bir çeşit otonom bölge olarak idare edilmiş ancak Birleşik Krallık'ın egemenliğinde kalmaya devam etmiştir. Birleşik Krallık ile birlik içinde kalmaya taraftar olan Protestan toplumu kendini 'Birlikçi (Unionist)' veya 'Kraliyete bağlı (Loyalist)' olarak tanımlanmıştır. İrlanda Cumhuriyeti ile yeniden birleşmeyi savunan Katolikler ise 'Milliyetçi (Nationalist)' veya 'Cumhuriyetçi (Republicans)'

olarak tanımlanmıştır. Siyasal alana Protestanların hakim olmasıyla birlikte azınlık durumdaki Katolik halkın hakları ciddi oranda ihlal edilmiştir. Bu sosyal eşitsizliklerin çözülememesi sonucunda iki toplum arasındaki gerginlikler giderek artmaya başlamış ve 1966'da toplumlar arasında kavga ve çatışmalar başlamıştır. Çatışma ve kavgaların başladığı 1960'lı yılların sonundan 1998 yılında Hayırlı Cuma Anlaşması'nın imzalandığı döneme kadar geçen bu çatışmalı dönem 'Sıkıntı Yılları (The Troubles)' olarak adlandırılmaktadır.

Bölgede düzeni sağlamak üzere Britanya ordusunun Kuzey İrlanda'ya nakledilmesinden sonra ise mezheplere göre bölünmüş bu iki toplum içinden silahlı örgütler ortaya çıkmaya başlamıştır. Ortaya çıkan en büyük silahlı Cumhuriyetçi grubun adı Geçici İrlanda Cumhuriyetçiler Ordusu (IRA) olmuştur. Bu örgüt 1969'da ikiye bölünen tarihsel İrlanda Cumhuriyetçiler Ordusu'nun ayrılan kollarından biridir. Ulster Savunma Derneği (UDA) gibi en büyük Birlikçi silahlı gruplar da yine bu dönemde ortaya çıkmıştır.

Kuzey İrlanda'da yaşayan Katolik halk, Britanya ordusunun bölgeye gelmesine başlangıçta olumlu yaklaşmıştır. Bunun nedeni halkın Britanya ordusunu kendilerini Birlikçi silahlı gruplardan ve o zaman kökenini Protestanların oluşturduğu hakim polis kuvvetleri Kraliyet Polis Kuvvetleri'nden koruyacak tarafsız bir aktör olarak görmesiydi. Ancak Britanya Ordusu 30 Ocak 1972'de tarihe adı 'Kanlı Pazar' olarak geçecek olayda sivil hak savunucuları ve yol üzerinde bekleyen masum insanlardan oluşan 26 kişiyi katletti. Bu olay IRA'nın başlattığı Cumhuriyetçilik mücadelesinin daha da

büyümesine, cumhuriyetçilerin Britanya ordusunu düşman olarak görmesine sebep olmuştur.

Sonraki 20 yıllık döneme damgasını vuran ise iki mezhepli toplum arasında devam eden ayrışma ve çatışmalar olmuştur. 1972'den itibaren Britanya hükümeti ile Cumhuriyetçi gruplar arasında sivil toplum aktörlerinin kolaylaştırıcılığında bazı gizli görüşmeler başlamıştır. Arabulucu rolünü oynayan bireylerden biri Peder Alex Reid olmuştur. Alex Reid 1986'dan itibaren Britanya hükümeti ve IRA'nın siyasi kolu olarak bilinen cumhuriyetçi siyasi parti Sinn Féin arasındaki müzakerelerin kolaylaştırıcı ismi olmuştur. Bu müzakereler her iki tarafa da birbirlerinin amaçlarını ve hedeflerini en ince ayrıntısına kadar öğrenme fırsatı verirken, cumhuriyetçi silahlı gruplara da Britanya'nın çatışmayı müzakere yöntemiyle çözmek isteyebileceğini göstermiştir. Oysa Britanya hükümeti 1970 ve 1980'li yıllarda IRA ile müzakere yapmayacağını ifade etmekteydi. Yapılan gizli görüşmeler 1990'lı yıllarda başlayacak olan açık müzakereler için gerekli zemini oluşturmuş ve katılan kesimlere müzakerelerin sonucunun başarılı olabileceği hissini vermiştir.

1993 yılında dönemin Britanya hükümeti başbakanı John Major ile dönemin İrlanda Başbakanı Albert Reynolds 'Downing Street Deklarasyonu' (Downing Street Britanya Başbakanı'nın resmi ikametgahıdır) adıyla bilinen bir deklarasyonu ortaklaşa yayınlayarak Kuzey İrlanda halkının kendi kaderini tayin hakkına saygı duyacaklarını ilan etmişlerdir. Bu deklarasyon Kuzey İrlanda

halkının egemenlik hakkını arzu ederse Britanya'dan İrlanda Cumhuriyeti'ne taşıyabileceğinin teyit edilmesi anlamına da gelmiştir. Bu deklarasyonu takiben IRA ve önde gelen bazı Birlikçi silahlı gruplar ateşkes ilan etmişlerdir.

1990'lı yıllarda Britanya hükümeti ile cumhuriyetçi gruplar arasında devam eden görüşmeler sonucunda 1998 yılında Hayırlı Cuma Anlaşması imzalanmıştır. Britanya ve İrlanda hükümetlerinin yanı sıra Birlikçi ve Cumhuriyetçi grupların çoğunluğu tarafından imzalanan bu anlaşmayla Kuzey İrlanda'daki demokratik kurumlara ilişkin sorunlara yanıt olunmuş, Kuzey ve Güney arasında bir Bakanlar Konseyinin yanı sıra bir Britanya-İrlanda Konseyi'nin de kurulması sağlamıştır. Anlaşmada ayrıca haklar, fırsat eşitliği, silahların teslimi, güvenlik, polis kuvvetleri, adalet ve mahkumlarla ilgili bölümler de yer almıştır. Anlaşma çatışma dönemi olarak bilinen 'Sıkıntı Yılları'nı sona erdirse de adalet, uzlaşma ve sembollerin sergilenmesi gibi tartışmalı konular henüz çözülememiştir.

Anlaşma sonrasında taraflar arasında devam müzakereleri takiben 2006'da St. Andrews Anlaşması imzalanmıştır. Bu anlaşmayla Kuzey İrlanda Parlamentosu yeniden açılmış; Kuzey'deki Birlikçi ve Cumhuriyetçi kesimler arasında güç paylaşımına dayalı yeni bir idari organ oluşturulmuş ve en büyük cumhuriyetçi grup olan Sinn Féin'in Kuzey'deki polis ve adalet kurumları üzerinde yapılacak reform sürecine desteği sağlanmıştır.

McConville Davası

Jean McConville dosyası Kuzey İrlanda'da sürdürülebilir bir barışın sağlanması noktasında adalet ile barış arasında ne kadar hassas bir denge olduğunu gösteren önemli örneklerden biridir. Bayan Jean McConville Belfast'ın batısında Divas Flats isimli belediyenin sosyal konutlarında yaşayan dul bir kadındı. 1972'nin Aralık ayında evine gelen silahlı adamlar tarafından götürülen Bayan McConville'den o tarihten sonra bir daha haber alınamadı. Geçici İrlanda Cumhuriyetçiler Ordusu (IRA) 1998'de yaptığı açıklamayla Bayan McConville'nin kendileri tarafından infaz edildiğini itiraf etti. McConville'in cesedi ise 2003 yılında İrlanda Cumhuriyeti'nin Shellinghill plajında bulundu.

Jean McConville Protestan olarak doğmuştu. Ancak bir dönem İngiliz ordusunda görev yapan Katolik kökenli Arthur McConville ile evlenince Katolik mezhebine geçmişti. Arthur McConville 1972'de kanser hastalığına yenik düşüp hayatını kaybettiğinde Jean McConville'in 10 çocuklu dul bir kadın olarak yeni hayatı da başlamış oluyordu. Cumhuriyetçi silahlı kesimlerin McConville'e geçmişteki dini kökeni sebebiyle şüphe ile baktıklarından kuşku lanılmaktadır.

Bayan McConville 29 Kasım 1972'de evine giderken yolunu kesen kimliği tespit edilememiş bir grup erkek tarafından İngiliz ordusuna bilgi vermemesi için uyarılıp darb edilmiştir. Olaydan sonra polisler tarafından yaralı olarak bulunan bayan McConville'in başına

gelenler kayıtlara geçmiştir. Bu olaydan bir gün sonra ise Bayan McConville çocuklarıyla birlikte yaşadığı evden kaçırılmıştır¹. Evden kaçırılmaya ilişkin olarak ise McConville'in çocukları dışında herhangi bir kanıt ya da tanık ifadesi elde edilememiştir. Bu olay hakkında yapılan soruşturmaya ifade veren çocuklardan Archie McConville şunları söylemiştir:

“Ben o zaman 16 yaşındaydım. Kızkardeşim Helen patates kızartması almak için dışarı çıkmıştı. O akşam evde kızkardeşlerim Agnes ve Suzanne, erkek kardeşlerim Michael, Billy, Thomas ve Jim vardı. Aralarında yaşı en büyük olan bendim. O akşam saat 18.30 sıralarında evin kapısı gürültülü bir şekilde çalınmaya başlandı. Kapıyı açar açmaz yüzleri maskeli 4 erkek ve 4 kadın içeri girdi. Anneme paltosunu giymesini söylediler. Hepimiz tam bir panik içindeydik, bütün çocuklar ağlayıp sızlıyordu. Annemizin başına geleceklerden korkuyorduk. Bize annemi sorgulamak amacıyla bir kaç saat için götürceklerini söylediler. Annem çok üzgündü. Onu almaya gelenlere benim de kendisiyle gelip gelemeyeceğimi sordum. Benim de annemle birlikte gitmeme izin verdiler. Kardeşlerim evde tek başına kaldı. Kızkardeşim Helen henüz patates kızartmacısından dönmemişti. Merdivenlerden aşağıya inip en alt basamağa vardığımızda kafama silah dayayıp bana ‘hadi şimdi siktir ol ve geri git’ dediler. Zaten merdivenlerin sonunda yüzleri maskeli ve silahlı en az 18-20 kişi daha vardı.”²

1 Polis kayıtları eksik tutulduğu için Bayan McConville'in tam olarak hangi gün kaçırıldığı net değildir. Çocuklar olayın annelerinin sokakta saldırıya uğradığı günden bir gün sonra yani 30 Kasım tarihinde yaşandığını iddia ederken daha sonra Archie McConville isimli oğlu ile yapılan görüşmede kaçırma olayının 7 Aralık'ta yaşandığı kendisi tarafından ifade edilmiştir.

2 Nuala O'Loan, tarafından 2006 yılında Kuzey İrlanda Polis Ombudsmanlığı için Jean McConville'in oğulları James and Michael McConville tarafından annelerinin kaçırılıp öldürülmesine ilişkin yaptıkları şikayete dair hazırlanan rapordan alınmıştır.

Kaçırma ve öldürme olayının arkasındaki neden henüz tam olarak aydınlanmamıştır. IRA 1999 yılında Bayan McConville'in infaz edildiğini kabul ettiğinde kendisini ihbarcı olduğunu düşündükleri için infaz ettiklerini belirtmiştir. Bu konuda yapılan bir diğer spekülasyona göre ise Bayan McConville hemen üst katında yaşayan ve silahlı bir saldırıda yaralanan İngiliz ordusu mensubu bir subaya yardım ettiği için hedef alınmıştır ancak bu iddianın temeli yoktur.

Belfast Telegraph gazetesinin 13 Ocak 1972 tarihli sayısında kaçırma ve kaybolma olayına ilişkin polisin bir soruşturma yürüttüğü iddia edilmişse de o dönem herhangi bir soruşturma açılmamıştır.³ Bunun sebebi Divas Flats isimli sosyal konutlar civarında yaşanan çok sayıda olay sebebiyle Polisin Suç İnceleme Birimi'nin bütün suçları incelemek için yeterli oranda olanağa sahip olmamasıdır.

McConville davasıyla ilgili resmi soruşturma ancak 1995'de Kraliyet Polis Kuvvetleri'nin çatışmalar sırasında kaybolan insanlar üzerine başlattığı soruşturma ile birlikte başlamıştır.⁴

3 Nuala O'Loan, tarafından 2006 yılında Kuzey İrlanda Polis Ombdusmanlığı için Jean McConville'in oğulları James and Michael McConville tarafından annelerinin kaçırılıp öldürülmesine ilişkin yaptıkları şikayete dair hazırlanan rapordan alınmıştır.

4 Nuala O'Loan, tarafından 2006 yılında Kuzey İrlanda Polis Ombdusmanlığı için Jean McConville'in oğulları James and Michael McConville tarafından annelerinin kaçırılıp öldürülmesine ilişkin yaptıkları şikayete dair hazırlanan rapordan alınmıştır.

Belfast Projesine Genel Bakış

Belfast Projesi Amerika Birleşik Devletleri'nde bulunan ancak İrlanda ile çok sıkı bağları olan Boston College (Boston Koleji) Üniversitesi'nde görev yapan araştırmacılar tarafından yürütülen bir sözlü tarih projesidir. Proje çatışmalara birinci elden dahil olmuş her iki mezhepten kişilerin bu tecrübelerinin kayıt altına alınmasına dayanmaktadır. Bu proje çerçevesinde Cumhuriyetçi IRA örgütü ile Birlikçi Ulster Gönüllüler Gücü'nün eski üyeleriyle görüşmeler yapılmıştır.⁵

Proje İrlandalı ünlü bir gazeteci olan Ed Moloney ile Boston College'in Burns Kütüphanesi Başkanı Robert K. O'Neill tarafından başlatılmıştır. Projenin önde gelen araştırmacısı ise geçmişte cumhuriyetçi bir örgütün silahlı faaliyetlerine katıldığı için 18 yıl hapist yatmış olan Anthony McIntyre'dir. McIntyre proje için eski cumhuriyetçi gönüllü savaşçılarla mülakatlar yaparken, çalışma arkadaşı Wilson McArthur da Birlikçi kesimden gönüllü millitänlerle mülakatlar yapmıştır.⁶

5 Boston Kolejinin İrlanda Programları Merkezi yayın organında yayınlanan "Archive on "The Troubles" in Northern Ireland." Başlıklı haber. En son erişim tarihi: 21.08.14.

6 Bkz: Clarke, Liam. "Wipe Terror Tapes and Close Boston College Archive, Its Authors Urge." (Yazar Boston Koleji Kasetlerinin Silinmesi ve Arşivin Kapatılması İçin Israr Ediyor) Belfast Telegraph. January 4, 2012. En son erişim tarihi: 21 Ağustos 2014.

Proje süresince araştırmacılar 100'den fazla kişiysi isimleri gizli kalacak şekilde mülakat yapmaya ve çatışmalar sırasındaki tecrübelerini anlatmaya ikna etmişlerdir. Araştırmacılar mülakat yaptıkları kişilere bu kayıtların onlar ölene kadar hiçbir yerde yayınlanmayacağına dair garanti vermişlerdir. Bu sayede insanların herhangi bir soruşturma tehdidi yaşamadan tarihin kayıt altına alındığı bu projeye katkı sunması mümkün olabilir diye düşünölmüştür. Buna benzer bir düzenleme daha önce 1950'li yıllarda İrlanda Askeri Tarih Bürosu tarafından İrlanda bağımsızlık savaşı ve sivil savaş dönemleri üzerine yapılan bir çalışmada da uygulanmıştır. O projenin kayıtları da İrlanda hükümeti tarafından 2003 yılına kadar saklı tutulmuş, ancak o tarihten itibaren kamuoyuna açılmıştır. Belfast Projesi'ne kimlerin katıldığını ve neler söylediklerini bilenler sadece Moloney, McIntyre ve McArthur'dur. Görüşmelerin kayıtlarının yer aldığı ve 'Boston Kasetleri' olarak adlandırılan kasetler de Boston College'ın Burns Kütüphanesi'nde tutulmuştur.

Belfast Projesi'ne katkı sunan eski IRA gönüllü savaşçılarından Brendan Hughes 2008 yılında hayatını kaybetmiştir.⁷ Kendisiyle yapılan mülakatın bazı bölümleri Moloney tarafından yazılan ve 2010'da yayınlanan 'Voices From The Grave' (Mezardan Gelen Sesler) isimli kitapta yayınlanmıştır.

7 Bkz: Boland, Vincent. "Gerry Adams Arrest Puts US College in Northern Ireland Crosshairs." (Gerry Adams'ın Gözaltına Alınması Kuzey İrlanda'da Kurulu Amerikan Okulunu Zor Duruma Soktu) Financial Times. May 6, 2014. En son erişim tarihi: 21 Ağustos 2014.

Bu kitapta IRA gönüllü savaşçısı Hughes'in yanı sıra birlikçi eski bir silahlı militan olan David Ervine'in hikayesi de yer almaktadır.⁸

Kitaba verilen tepkiler birbirinden farklı olmuştur. Bir kısım insan kitabın yayınlanmasının tarihsel gerçeklerin kaydına büyük bir katkı sunduğunu düşünürken, bir kısım insane da Hughes tarafından yapılan itirafların Jean McConville'in öldürülmesi olayıyla ilgili davada kanıt olarak kullanılabileceğini düşünmüştür.⁹ Öte yandan bazı Cumhuriyetçiler Hughes'in mülakatının aralarındaki anlaşmazlık sebebiyle Adams'ın lekelenmesi için bir fırsata dönüştürülmeye çalışıldığını savunmaktadır.¹⁰

Hughes ile Adams'ın arasındaki anlaşmazlık Adams'ın barış görüşmelerini sürdürmek için silahlı mücadelenin terk edilmesini istemesiyle birlikte başlamıştır. Adams'ın yanında yer alan insanlar Hughes'in vermiş olduğu ifadenin onun eski yoldaşına olan muhalefeti sebebiyle abartılı suçlamalar içermiş olabileceğini ifade etmişlerdir.

8 Bkz: McMurtie, Beth. "Secrets From Belfast." (Belfasttan Sırlar) The Chronicle of Higher Education. January 26, 2014. En son erişim tarihi: 21 Ağustos 2014.

9 Bkz: "We Owe It to McConville to Reveal IRA Interviews and Tackle Adams." (McConville'e IRA Mülakatlarını İfşa Etme ve Adams ile Mücadele Etme Borcumuz var) Herald. April 27, 2013. En son erişim tarihi: 21 Ağustos 2014.

10 Bkz: Morrison, Danny. "Foot In The Mouth." (Ağızdaki Ayak) June 16, 2011. En son erişim tarihi: 21 Ağustos 2014.

“Voices from the Grave” isimli kitabın yayınlanmasından kısa bir süre sonra proje için mülakat veren bir diğer isim Dolours Price kendi dahil olduğu IRA eylemleri hakkında Belfast’ta bulunan Irish News Gazetesi’nden gazeteci Allison Morris ile mülakat yapmıştır. Dolours Price bu mülakatta, çatışmalar sırasında kaybedilen insanlara ve bu olaylardaki dahline ilişkin itiraflarda bulunmak istediğini belirtmiş, Boston College’ın sözlü tarih projesinde yer aldığını da açıklamıştır. Bu olaydan iki gün sonra ise Sunday Life’tan gazeteci Ciaran Barnes köşe yazısında, bu mülakatın kaydını dinlediğini belirtmiştir. Barnes, Dolours Price’in, ses kayıtlarında McConville’in öldürüldüğü zaman IRA’nın askeri kanat sorumlusunun Adams olduğunu ifade ettiğini iddia etmiştir. Öte yandan bu iddialar da aynı tepkiyle yani Adams ters düşme sebebine bağlanmıştır zira Price da barış süreci sırasında verilen tavizler noktasında Adams ile ters düşmüş bir kişidir.

Bu iki itiraf Jean McConville’in öldürülmesi olayını araştıran Kuzey İrlanda Polis Kuvvetleri’nin dikkatini çekmiştir. 2011’in Mayıs ayında Ortak Hukuki İşbirliği Anlaşması gereği Kuzey İrlanda Polis Kuvvetleri’nin talebi üzerine ABD Adalet Bakanlığı Boston College’a bir ihtarname göndererek Hughes ve Price ile yapılan mülakatların kasetlerinin kendilerine teslim edilmesini talep etmiştir.

Kimilerine göre bu ihtarnamenin gönderilmesinin arkasında siyasi nedenler yatmaktadır. Gerry Adams bu gelişmeden sadece iki ay önce İrlanda Parlamentosu’na milletvekili olarak seçilmiştir ve

bu kasetlerdeki bilgiler Adams'a karşı bir ceza davası açılması için kullanılabilir niteliktedir. Bir diğer kesim ise Polis Kuvvetleri'nin en basit şekliyle sadece işini yaptığını ve ortaya yeni kanıtlar çıkınca da doğal olarak davanın takibini sürdürdüğünü savunmuştur. İhtarnamenin gönderilmesinden bir kaç hafta sonra Boston College bu kasetleri teslim etmiştir. Moloney, Boston Globe'a verdiği mülakatta, söz konusu arşivin Boston College'daki yetkili birimler tarafından, kayıtlara ulaşılmasının engellemesi için imha edilmesi gerektiğini söylemiştir.

Bu gelişme araştırmacılar ile Boston College arasındaki gerginliği iyice arttırmıştır. Yaşananların ortaya çıkmasıyla birlikte aynı zamanda üniversitedeki pek çok akademisyenin bu projenin gerçekleştirildiğinden haberdar olmadığı da ortaya çıkmıştır. Özellikle üniversitenin tarih bölümünde görev yapan ve bu tür sözlü tarih projelerine danışmanlık yapabilecek isimlerin projenin yapıldığına dair hiçbir bilgisinin olmadığı ortaya çıkmıştır.¹¹ Üniversite yönetimi yaşanan bu olaydan dolayı fazlasıyla hicap duyduğu için araştırmacılarla arasına mesafe koymaya çalışmıştır. Moloney ve ekibi ise üniversitenin onlara sahip çıkmak ve akademik özgürlüklerini savunmak yerine bu hassas projeye katılan kişileri yüzüstü bıraktığını hissettiklerini söylemiştir.¹²

11 Bkz: "Boston College: "Risk Could Have Been Managed without Abandoning Ethical and Legal Considerations"" (Boston Koleji: Etik ve Yasal Konular Terkedilmeden Riskler Kontrol Altında Tutulabilirdi) Sluggor O'Toole. June 18, 2014. En son erişim tarihi: 21 Ağustos 2014.

12 Bkz: McMurtie, Beth. "Secrets From Belfast." (Belfasttan Sırlar) The Chronicle of Higher Education. January 26, 2014. En son erişim tarihi: 21 Ağustos 2014.

Üniversiteye gönderilen bu ihtarnameden 3 ay sonra ikinci bir ihtarname daha gönderilerek bu sefer eski savaşçılar ile yapılmış bütün mülakatların kayıtları talep edilmiştir. Ünivesitenin hukuk ekibi ikinci ihtarnamenin Moloney'in daha önce 'üniversite kayıtları yok etmelidir' yönündeki ifadelerinden kaynaklandığını söylemiştir. Kolej bu ikinci ihtarname talebine karşılık Boston'daki Federal Bölge Mahkemesi'ne başvurmuştur. Bu başvuru sürecinin bir parçası olarak araştırmacılar bütün kayıtları mahkemenin hakimi William Young'a, hangilerinin Kuzey İrlanda'daki yetkililere teslim edilmesi gerektiği konusunda karar vermesi için teslim etmeye karar vermişlerdir.¹³

Hakim William Young yaptığı inceleme sonrasında mülakatlardan sadece bir tanesinin McConville davasıyla ilişkili olduğuna karar vermiştir. Ancak 10 ayrı mülakatta da McConville davasına referans verildiği için toplamda 11 kaydın teslim edilmesi gerektiği yönünde karar verilmiştir.

Kuzey İrlanda Polis Kuvvetleri, Gerry Adams'ı 30 Nisan 2014 tarihinde teslim edilen bu kasetlerdeki kanıtlara dayalı olarak gözaltına aldı.¹⁴ Dört gün boyunca McConville'in öldürülmesi olayıyla ilgili olarak sorgulanan Gerry Adams daha sonra serbest

13 Bkz: "Gerry Adams And The Belfast Project - A Statement In Response." (Gerry Adams ve Belfast Projesi : Bir Yanıt) The Broken Elbow. May 6, 2014. En son erişim tarihi: 21 Ağustos 2014.

14 Bkz: O'Connell, Hugh. "The PSNI Have Been Granted an Extra 48 Hours to Question Gerry Adams." (Kuzey İrlanda Polis Kuvvetlerine Gerry Adams'ı Sorgulamak İçin 48 Saat Ek Süre Verildi) The Journalie. May 2, 2014. En son erişim tarihi: 21 Ağustos 2014..

bırakıldı.¹⁵ Adams'a yönelik bir tutuklama kararı çıkmamasına rağmen gözaltının kendisi dahi Kuzey İrlanda'daki cumhuriyetçi grupların öfkelenmesine neden oldu. Sinn Féin'in Genel Başkan Yardımcı Mary Lou bu gözaltının siyasi sebepten kaynaklandığını, 2014'ün Mayıs ayında yapılacak Avrupa Parlamentosu seçimlerinden önce cumhuriyetçilerin yürüttüğü mücadelenin itibarını sarsma amacını taşıdığını ifade etmiştir.¹⁶ Ancak hem Birlikçi kesimler hem de Kuzey İrlanda Polis Kuvvetleri bu iddiaya karşı çıkararak gözaltının ciddi suçlara karışmış bireylerin gözaltına alınmasına dair normal polis prosedürü gereği yerine getirildiğini savunmuşlardır. Gözaltı olayı ve Adams'ın IRA faaliyetlerine katılmış olduğu yönündeki suçlamalar, 1998'de Hayırlı Cuma Anlaşması'nın imzalanmasıyla birlikte ortaya çıkan ama hassas bir denge üzerinde yürüyen barış süreci üzerinde olumsuz bir baskıya sebep olacağından korkulmaktaydı.

15 Bkz: McDonald, Henry. "Gerry Adams Freed without Charge after Questioning over McConville Case." (McConville Olayı Üzerine Sorgulanan Greay Adams Tutuklanmadan Serbest Bırakıldı) , The Guardian. May 5, 2014. En son erişim tarihi: 21 Ağustos 2014.

16 Bkz: Winning, Nicholas, ve Eamon Quinn. "Northern Ireland Police Arrest Sinn Féin Leader Gerry Adams." (Kuzey İrlanda Polisi Gerry Adams'ı Gözaltına Aldı), The Wall Street Journal. May 1, 2014. En son erişim tarihi: 21 Ağustos 2014.

Bariş ve Adalet

Bu davanın kendisi çatışmadan çıkıp belini doğrultmaya çalışan toplumların yzleşebileceği sürekli barişı korumaya çalışırken çatışma döneminde suça karışan bireylerin cezalandırılması gibi son derece zor sorunlar ile karşılaşılabileceğinin altını çizmektedir. Devlete göre çatışma döneminde suça bulaşan kişiler yasalara uygun olarak cezalandırılmalıdır. Ancak bariş, çatışan tarafların verdiği tavizler sonrasında yakalanan ve korunması son derece hassas bir kavramdır. Birlikiler g odaklarında yer alan cumhuriyetilere yönelik olarak büyük bir güvensizlik iinedir. Fakat Kuzey İrlanda'nın idaresini sağlayabilmek için aynı ölçüde güvensizlik yaşayan Cumhuriyetçi kesimlerin desteğini alabilmek gerekir ve bunu sağlayabilmek içinde Cumhuriyetçi liderlerin bu tür kurumlarda görev almasına ihtiyaç vardır. Suça dahil olmadığını ifade eden Cumhuriyetçi bir siyasetçinin gözaltına alınması dahi her iki toplumu eşit bir şekilde temsil etmesi gereken yeni kurulmuş polis kuvvetlerinin siyasal bir hatta girdiği intibasının oluşmasına neden olabilir. Eğer Cumhuriyetçi kesimler Hayırlı Cuma Anlaşması sonrasında kurulan Kuzey İrlanda Polis Kuvvetleri gibi yeni kurumlara güvenlerini kaybederlerse bu Kuzey İrlanda'da mezhepiliğe dayalı yeni bir çatışma döneminin başlamasına da sebep olabilir.¹⁷

17 "US Senator Warns Boston Tapes Could Threaten Peace." (ABD'li Senatör Boston Kasetlerinin Barişı Tehdit Edebileceği Uyarısında Bulundu) RT. July 9, 2013. En erişim tarihi: 21 Ağustos 2014

2006 yılında St. Andrews Anlaşması'nı imzalayan her iki kesimin bu anlaşma gereği güç paylaşımıyla ilgili gerekli düzenlemleri yapmaları gerekmektedir. Bu anlaşmalar oluşturulacak yeni siyasi düzende yer alacak her iki taraftan siyasi aktörler vasıtasıyla düzenin genel anlamda kabul edilmesine de katkı sağlayacaktır. Ancak eğer her iki taraftan liderler kasıtlı olarak gözaltına alınırlarsa bu meşruiyetin hassas dengesini bozacağı gibi barış sürecini de belirgin bir şekilde geriye götürecektir. Bazı diğer çatışma örneklerinde, çatışmalar sırasında suça karışan bireylere af getirilmiştir. Ancak bu çok ihtilafli bir konudur çünkü bu uygulama ile bir yandan yanlış yapanlar cezalandırılmazken mağdurlar da adalet beklentisinden yoksun bırakılmaktadır.¹⁸ Kuzey İrlanda'da af uygulamasına, bu ihtilafli doğası sebebiyle karşı çıkılmaktadır.

18 MacLellan, Kylie. "UK Ex-minister Urges Amnesty in Northern Ireland Conflict." (Birleşik Krallığın Eski Bir Bakanı Kuzey İrlanda Çatışmasına İlişkin Af Konusunda Uyardı). Reuters. April 7, 2014. En son erişim tarihi: 21 Ağustos 2014.

Çalışmaya Yönelik Eleştiriler

Hukuki Görüş

Araştırma yapılırken, söz konusu kayıtların bir gün McConville davasında Gerry Adams'ın gözaltına alınmasına neden olacağı kimsenin aklına gelmedi elbette. Eğer Belfast Projesi uygulanmamış olsaydı, Gerry Adams'ın IRA adına faaliyet yürüttüğüne dair bir suçlamayla gözaltına alınması da mümkün olmayacaktı. Kuzey İrlanda Polis Kuvvetleri suç dosyalarını takip etmek gibi bir sorumlulukları olduğunu, Adams ile ilgili suçlamalar basında yer alınca bu sorumlulukları gereği görevlerini yerine getirdikleri görüşünü savunmaya devam ediyor.

Araştırmacılar Boston College'ın Burns Kütüphanesi Başkanı K. O'Neill bu projeye onay verdiği zaman, kendisinden bu projenin kayıtlarının kimseye açılmayacağına dair bir intiba edindiklerini ifade etmektedirler. Ancak katılımcılar ile yapılan görüşmelere dair imzalan sözleşmeler incelendiğinde sözleşmelerin verilen sözlü ifadelerin saklı kalacağına dair açık bir ifade içermediği görülmüştür. Simon Fraser Üniversitesi'nin Krimnoloji Okulu öğretim görevlileri Ted Palys ve John Lowman Boston College'ın hukuk ekibi gerekli incelemeleri yapsaydı araştırmaya katılan kişilerin ölmesi halinde kayıtların açıklanması ve diğer hukuki neticeler konusunda katılımcılara gerekli uyarıları yapabildi yönünde görüş ifade etmişlerdir.¹⁹

19 Bkz: McMurtie, Beth. "Secrets From Belfast." (Belfasttan Sırlar) The Chronicle of Higher Education. January 26, 2014. En son erişim tarihi: 21 Ağustos 2014.

Ancak bu tür bir uygulama Belfast Projesi sırasında gerçekleştirilmemiştir.

Sözlü Tarih Derneği'nden (Oral History Association) Clifford M. Kuhn²⁰ ise Moloney'in yaşayan kişilere karşı bir dava açılmasına engel olmak için kayıtları araştırmaya katılan herkes ölmeden önce açıklamaması gerektiği önerisinde bulunmuştur. Eğer proje 1950'li yıllarda İrlanda Askeri Tarih Bürosu tarafından yürütülen ve sonuçları onlarca yıl sonra açıklanan çalışmayla aynı yöntem kullanılarak yürütülse ve çalışmadan elde edilen ifadeler Mezardan Gelen Sesler (Voices from The Grave) isimli kitapta kullanılmasaydı bu tür sorunların ortaya çıkmasının da önüne geçilmiş olurdu. Ancak bu yeterli bir tedbir olmayabilirdi zira Dolours Price gibi isimlerin basına konuşması ve projede yer aldıklarını ifade etmeleri Kuzey İrlanda Polis Kuvvetleri'nin bu ifadeleri kanıt olarak kabul etmesine ve harekete geçmesine zaten sebep olacaktı.

20 Bkz: McMurtie, Beth. "Secrets From Belfast." (Belfasttan Sırlar) The Chronicle of Higher Education. January 26, 2014. En son erişim tarihi: 21 Ağustos 2014.

Metodoloji

Proje, bölgede yaşanan mezhep çatışmasında çatışmaya dahil olan kişilerin kendi yaşadıkları tecrübeleri anlatmalarına ve bu anlatımların kayıt altına alınmasına dayanmaktadır. Ancak çalışmada yer alan kişiler belli bir kesimden yani barış sürecine itirazları olan ve bu haliyle cumhuriyetçi liderlerle fikir olarak ayrı düşen kesimlerden seçilmiştir. Eğer proje daha inandırıcı özellikte olan sözlü tarih standartlarına uygun olarak uygulanmış olsaydı bu tür bir tartışmalı durum ortaya çıkmazdı. Bu davaya dahil olan avukatlardan birisi şunu ifade etmiştir:

“Bu projenin son derece entellektüel bir akademik proje olduğu açıktır ancak malesef kusurlu, güvensiz ve öznel bir çalışmadır”²¹

Bu düşünce kasetleri inceleme imkanı olan bir kaç kişiden biri olan Hakim Young tarafından da aşağıdaki görüşlerle ifade edilmiştir:

“Bu çalışmanın belli oranda bir akademik bilgiyle hazırlanmış iyiniyetle bir çalışma olduğu açıktır... mahkeme bu materyallerin akademik açıdan oldukça ilgi çekici olduğunun da farkındadır. Özellikle ayaklanma, terörizm ve terörizmle mücadele gibi alanlarda çalışan tarihçiler, sosyologlar, din eğitimi alan öğrenciler,

21 Bkz: “Boston College: “Risk Could Have Been Managed without Abandoning Ethical and Legal Considerations” (Boston Koleji: Etik ve Yasal Konular Terkedilmeden Riskler Kontrol Altında Tutulabilirdi) Slugger O’Toole. June 18, 2014. En son erişim tarihi: 21 Ağustos 2014.

gençlik hareketlerine ilgi duyan öğrenciler açısından bunlar son derece ilgi çekici akademik materyallerdir. Dinler tarihi üzerine çalışanlar içinde son derece ilgi çekici materyallerdir. Ve eminim diğer alanlarda çalışanlar inde ilgili çekicidirler.”²²

Projeyi yürüten araştırmacılar her ne kadar başından itibaren son derece iyi niyetler taşıyorlar da, sözlü tarihin yerleşik metodolojilerini uygulamakta başarısız kaldıkları için çalışmanın akademik yararları çok sınırlı kalmıştır. Bu duruma araştırmacıların yapılan mülakatların gizliliğini garanti altına alma konusunda başarısız kalması da eklenince metodolojik eksiklikler daha da artmış, çatışmanın bıraktığı acılarla boğuşan toplum üstüne çalışmanın olumsuz bir etkisi olmuştur.

22 Bkz: “Boston College: “Risk Could Have Been Managed without Abandoning Ethical and Legal Considerations” (Boston Koleji: Etik ve Yasal Konular Terkedilmeden Riskler Kontrol Altında Tutulabilirdi) Slugger O’Toole. June 18, 2014. En son erişim tarihi: 21 Ağustos 2014.

Sonuç

Belfast Projesi, Kuzey İrlanda'da devam eden çatışmalara katılan bireylerin kişisel hikayelerini kaydederek herhangi başka bir yoldan elde edilemesi mümkün olmayan şekilde bir perspektif elde etmek amacıyla hazırlanmıştır. Eğer proje planlandığı şekilde uygulanmış olsaydı Kuzey İrlanda'nın son derece zorlu bu tarihsel dönemi hakkındaki bilgiler daha da zenginleştirilmiş olurdu elbette. Ancak hem yapılan itirafların taşıdığı hassas özellikler, hem de elde edilen bulguların başka şekilde yayınlanması sebebiyle hala yaraları tam olarak iyileştirilememiş olan çatışma üzerinden ortaya bir de hukuki ve akademik kaygılar çıkmıştır. Eğer bu kayıtlar çalışmaya katılanların ölümlerinden çok sonra yayınlanmış olsaydı pek çok sorunun ortaya çıkmasının önüne geçilmiş olurdu. Katılımcılara kayıtların gizli kalması ve polislerin bu kayıtlara ulaşmasının zor olabileceğine dair konularda yanlış bilgi verilmiştir. Son olarak çalışma sözlü tarih çalışmalarınının taşınması gereken standartları taşımamış, yanlış bilgiler içermiştir. Bu faktörlerin pek çoğu gelecekte bu alanda yapılacak diğer çalışmalar sırasında elbette ortadan kaldırılabılır ancak Belfast Projesi'nin yarattığı olumsuz tablo sebebiyle bu tür tecrübeler ve o döneme dair hatıralara sahip olan insanları benzeri türden çalışmalara katılmaya ikna etmenin çok daha zor olacağı da ayrı bir gerçektir.

DPI Yönetim Kurulu

Kerim Yıldız

(Direktör)

Uluslararası insan hakları hukuku ve azınlık hakları alanında uzmandır. Uluslararası insan hakları mekanizmaları ve uluslararası insancıl hukuk üzerine çok sayıda yazılı yapıtı mevcuttur. Çalışmaları sebebiyle bir dizi ödüle layık görülen Yıldız, 1996'da İnsan Hakları İçin Avukatlar Komitesi tarafından insan hakları ve hukukun üstünlüğünü koruma alanında yaptığı çalışmalar sebebiyle verilen ödülün yanı sıra, 2005'de Sigrid Rausing Vakfı tarafından Yerli toplumlar ve Azınlık Hakları alanında yaptığı çalışmalar için ödüllendirilmiş, 2011'de de Gruber Adalet ödülüne layık görülmüştür.

Nick Stewart QC

(Yönetim Kurulu Başkanı)

Avukat ve Birleşik Krallık Yüksek Mahkemesi (Chancery and Queen's Bench Birimi) İkinci Hakimidir. Geçmişte İngiltere ve Galler Barosu İnsan Hakları Komitesi Başkanlığı (Bar Human Rihts Committee of England and Wales) ve Uluslararası Avukatlar Birliği (Union Internationale des Avocats) başkanlığı görevlerinde bulunmuştur.

Prof. Penny Green

(Genel Sekreter)

İngiltere'deki King's College Üniversitesi Hukuk Fakültesinin Araştırma ve Doktora Programlarının başkanlığını yapmaktadır. Aynı zamanda King's College öncülüğünde Harvard Humanitarian Initiative ve the University of Hull ile ortaklaşa kurulan Uluslararası Devlet Suçları İnisyatifinde (ISCI) Başkanlığını yürütmektedir.

Priscilla Hayner

Geçiş Dönemi Adaleti için Uluslararası Merkez (International Center for Transnational Justice) isimli kurumun kurucularından olan Priscilla Hayner, Hakikat Komisyonları, Geçiş Dönemi Adaleti İnsiyatifleri ve Mekanizmaları konusunda dünyanın önde gelen uzman ve yazarlarından biridir. Ford Vakfı, BM İnsan Hakları Yüksek Komiserliği ve daha pek çok kuruluşa danışmanlık yapmaktadır.

Arild Humlen

Avukat ve aynı zamanda Norveç Barosu Hukuk Komitesi direktörüdür. Uluslararası medeni hukuk ve insan hakları gibi yargı alanları üzerine çok sayıda yazısı yayınlanmıştır. Norveç'te ki bir dizi üniveritenin hukuk fakültelerinde dersler vermiştir. Oslo Barosunun Sığınma ve Göçmenlik Hukuku Dava Çalışma Grubu Başkanı olarak yaptığı çalışmalardan dolayı Oslo Barosu Onur Ödülüne layık görülmüştür.

Jacki Muirhead

Cleveland Hukuk Firmasının İş Direktörüdür. Daha önce Counsel's Chambers Limited isimli avukatlık odasında şef katip ve Avukatlar Fakültesinde (Faculty of Advocates) Pazarlama Müdürü olarak çalışmıştır. Geçmişte Batı Galler Barosunda da çalışmıştır.

Prof. David Petrsek

Geçmişte Uluslararası Af Örgütü Eski Genel Sekreterine başdanişmanlık yapan Prof. David Petrsek, Kanada'da bulunan Ottawa Üniversitesi'nde Uluslararası Siyasal İlişkiler alanında Profesör olarak görev yapmaktadır. Uzun yıllar boyunca İnsan Hakları, İnsani Hukuk ve Uyuşmazlıkların Çözümü konularında çalışmalar yürüten Prof. Petrsek aynı zamanda bu çalışma alanları üzerine önde gelen bir uzman ve yazardır. 1990-96 yılları arasında Uluslararası Af Örgütü, 1997-98 yılları arasında Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yüksek Komiserliği, 1998-2002 yılları arasında İnsan Hakları Politikası üzerine Uluslararası Konsey ve 2003-2007 yılları arasında da İnsani Diyalog Merkezinde Politika Bölümü direktörü olarak çalışmıştır.

Antonia Potter Prentice

İnsani durum, kalkınma, barış yapma ve barış inşaatı gibi konular uzmanlık alanlarıdır. Kadın, barış ve güvenlik konularının yanı sıra stratejik konularda başta Centre for Humanitarian Dialogue (İnsani Diyalog için Merkez), Avrupa Barışın İnşaatı İrtibat Bürosu (European Peacebuilding Liaison Office), Kadın Barışyapıcılar Küresel Ağı (Global Network of Women Peacemakers), MediatEU ve Uluslararası Federasyon (Terre des Hommes) gibi kurumlara konsültasyon hizmeti vermektedir.

DPI Uzmanlar Konseyi Üyeleri

Dermot Ahern

Geçmişte İrlanda Parlamentosunda milletvekili ve çeşitli bakanlık görevlerinde bulunmuştur. Kuzey İrlanda barış sürecinde 20 yılı aşkın bir süre boyunca kilit insanlardan birisi olmuş, Hayırlı Cuma Anlaşması ve St Andrews Anlaşması için yapılan müzakerelere katılmıştır. Dermot Ahern AB Konseyi düzeyinde de çok geniş tecrübelere sahiptir. Bu alanda özellikle Anayasal düzenlemeler ve Lizbon Anlaşmaları konusunda en kilit konumdaki müzakerecilerden ve imzacılardan birisi olmuştur. 2005’de Birleşmiş Milletler Reformu konusunda çalışmak üzere Birleşmiş Milletler Eski Genel Sekreteri Kofi Annan tarafından kendisine özel temsilcisi olarak seçilmiştir.

Dr. Mehmet Asutay

İngiltere’de bulunan Durham Üniversitesi’nin Siyasal ve Uluslararası İlişkiler Fakültesi’nde Ortadoğu ve İslami Siyasal Ekonomi ve Finans alanında dersler vermektedir. ‘Ortadoğu ve İslami Siyasal Ekonomi’nin yanı sıra ‘Türkiye ve Kürt Siyasal Ekonomisi’ ve ‘İslami Moral Ekonomi’ konularında araştırmalar yapmakta, dersler vermekte ve yapılan araştırmalara danışmanlık yapmaktadır.

Ali Bayramoğlu

Yazar ve Siyaset Yorumcusudur. Günlük yayınlanan Yeni Őafak Gazetesinde köşe yazarlığı yapmaktadır. Türkiye Cumhuriyeti Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından oluŐturulan Akil İnsanlar Heyetinin yelerinden birisidir.

Prof. Christine Bell

Temel uzmanlık alanları Geçiş Dönemi Adaleti, Barış Müzakereleri, Anayasa Hukuku ve İnsan Hakları olan Kuzey İrlanda'lı hukuk uzmanı Prof. Bell, aynı zamanda bu konularda diplomat, arabulucu ve hukukçulara eğitim vermektedir.

Cengiz andar

Kıdemli bir gazeteci ve köşe yazarı olan andar zellikle Kürt Sorunu üzerinde uzmanlaŐmıŐtır. Bir dönem savaş muhabirliğide yapmış olan andar, Türkiye eski Cumhurbaşkanı merhum Turgut zal'a özel danışmanlık da yapmıştır.

Yılmaz Ensaroğlu

Halen Siyaset, Ekonomi ve Toplum AraŐtırmaları Vakfı (SETA)'da, Hukuk ve İnsan Hakları Koordinatörü olarak görev yapmaktadır. İnsan Hakları Ortak Platformunun Yönetim Kurulu yeliğinin yanı sıra, İnsan Hakları Gündemi Derneği ve İnsan Hakları AraŐtırmaları Derneğinin yesidir. İnsan Hakları İçin Diyalog Dergisinde Genel Yayın Yönetmenliğini yapmaktadır.

Dr Salomón Lerner Febres

Peru Hakikat ve Uzlaşma Komisyonu eski başkanıdır. Peru Katolik Üniversitesi (Pontifical Catholic University of Perú) Demokrasi ve İnsan Hakları Merkezi Başkanlığı görevini sürdürmektedir.

Prof. Mervyn Frost

Halen Londra'da bulunan King College'in Savaş Çalışmaları bölümünün başkanlığını yapmaktadır. Evvelce Durban'da bulunan Natal Üniversitesi'nin Siyaset Bölümünün başkanlığını yapmıştır. Geçmişte Güney Afrika Siyaset Çalışmaları Enstitüsü Başkanlığı görevinde bulunan Profesör Frost, İnsan Hakları ve Uluslararası İlişkiler, İnsani Müdahale, Dünya Siyasetinde Adalet, Küresel Yönetimin Demokratikleştirilmesi, Yeni Savaşlar Döneminde Adil Savaş Geleneği ve Küreselleşen Dünya da Etik gibi konularda uzman bir isimdir.

Martin Griffiths

Birleşmiş Milletler eski genel Sekreteri Kofi Annan'a Suriye konusunda baş danışmanlık yapan Martin Griffiths, İnsani Diyalog Merkezi (Centre for Humanitarian Dialogue) isimli kurumun kurucu başkanıdır. İngilterenin diplomasi servisine verdiği hizmetlerin yanı sıra sivil toplum kuruluşlarında faaliyet yürütmüştür. Bir dönem Action Aid isimli sivil toplum kuruluşunun başkanlığında yapmıştır. Birleşmiş Milletlerin Cenevre Ofisinde İnsani Faaliyetler Bölümünde yönetici, Yine BM'nin New York ofisinde Acil Yardım Koordinatörü yardımcılığı görevlerinde bulunmuştur. Bu görevlerinin yanı sıra BM için Büyük Göller (Great Lakes) bölgesinde İnsani Yardım Koordinatörü, Balkanlarda BM Bölgesel Koordinatörü ve BM Genel Sekreteri Asistanlığı görevlerinde de bulunmuştur.

Dr. Edel Hughes

East London Üniversitesi'nde öğretim görevlisi olarak çalışmaktadır. Uluslararası İnsan Hakları Hukuku ve İnsancıl Hukuk alanında uzman olmakla birlikte özellikle İrlanda'da kişisel özgürlükler, Terörle Mücadele Kanunu/Olağanüstü Hal Kanunu, Uluslararası Ceza Hukuku ve Türkiye'de İnsan Hakları ve Türkiyenin Avrupa Birliği'ne giriş süreci konularıyla ilgilenmektedir. Uluslararası Af Örgütünde araştırmacı olarak çalışmış ve Değişim için İnsan Hakları'nın kurucuları arasında yer almıştır.

Prof. Dr. Ahmet İnel

İletişim Yıyınları Genel Yayın Yönetmenidir. Geçmişte Galatasaray Üniversitesi İktisat Fakültesi Bölüm Başkanlığı görevi yürütmüştür. Halen Galatasaray Üniversitesi İktisat Fakültesinde misafır öğretim üyesi, Paris 1 Pantheon – Sorbonne Ünivesristesinde ise öğretim üyesi olarak çalışmaktadır. Çok sayıda basılı eseri bulunmaktadır ve halen günlük yayınlanan Radikal gazetesinde köşe yazarlığı yapmaktadır.

Avila Kilmurray

Dublin doğumlu olan Avila Kilmurray 1975'ten bu yana Kuzey İrlanda'da çalışmaktadır. Kilmurray İrlanda Ulaştırma ve Genel İşçiler Sendikası'nın ilk kadın çalışanıdır. 1994'te Kuzey İrlanda Topluluğu Vakfı'nın direktörü olmuştur. Bağımsız bir kuruluş olarak ve yardımseverlerin desteğiyle çalışmalarını yürüten Vakıf Avrupa Birliği Barış I ve AB Barış 11 fonlarının sorumlu acentesidir. Bu kapsamda çatışma süreçlerinin mağdurları, hayatta kalanları ve siyasi hükümlülerle çalışılmaktadır. Vakıf çatışma çözümü ve barış tesisi bağlamında yerel topluluklarla da işbirliği içindedir. Kuzey İrlanda Kadın Koalisyonu kurucu üyesi olan Kilmurray, Belfast/Hayırlı Cuma Anlaşma'sı müzakerelerinde de görev almıştır. Uluslar arası İlişkiler alanında yüksek lisans ve Yönetişim alanında doktora derecesi olan Kilmurray Avrupa Vakıflar Merkezi tarafından verilen Yenilikçi Hayırseverler Raymond Georis Ödülü'nün de sahibidir.

Prof. Ram Manikkalingam

Amsterdam Üniversitesi Siyaset Bilimi Bölümü'nde misafir Profesör statüsünde görev yapmaktadır. Sri Lanka devlet başkanına barış süreci için en üst düzey danışmanlık yapmıştır. Uzmanlık alanları arasında Çatışma, Çok kültürlülük, Demokrasi gibi konular bulunan Prof. Ram Manikkalingam, Laksham Kadirgamar Stratejik Çalışmalar ve Uluslararası İlişkiler Enstitüsü'nün kurucu üyesi ve yönetim kurulu üyesidir.

Bejan Matur

Türkiye'nin önde gelen şair ve yazarlarından biridir. 2012 yılının başına kadar Zaman gazetesinde yazdığı düzenli köşe yazılarında Kürt siyaseti, Ermeni sorunu, gündelik siyaset, azınlık sorunları, cezaevi yazıları ve kadın sorunu gibi konuları işlemiştir. Yapıtları 17 değişik dile çevrilen Matur çok sayıda edebiyat ödülü sahibidir. Diyarbakır Kültür ve Sanat Vakfı Kurucu Başkanlığı görevinde bulunmuştur.

Prof. Monica McWilliams

Profesör Monica McWilliams, Ulster Üniversitesi'nde Geçiş Dönemi Adaleti Enstitüsü'ne bağlı Kadın Çalışmaları bölümünde öğretim üyesidir. 2005- 2011 yılları arasında Kuzey İrlanda İnsan Hakları Komisyonu Komiseri ve Kuzey İrlanda Haklar Beyannamesi için tavsiye sorumlusu olarak görev yapmıştır. McWilliams Kuzey İrlanda Kadın Koalisyonu'nun kurucularındandır ve 1998'de Belfast (Hayırlı Cuma) Barış Anlaşması'yla sonuçlanan Çok Partili Barış Görüşmelerinde yer almıştır. 1998-2003 arasında Kuzey İrlanda Yasama Meclisi üyeliği ve 1996-1998 arasında ise Diyalog ve Anlayış için Kuzey İrlanda Forumu üyesi olarak görev yapan McWilliams'ın aile içi şiddet, insan güvenliği ve barış süreçlerinde kadınların rolüne odaklanan pek yayını bulunmaktadır.

Jonathan Powell

Britanyalı eski bir diplomat olan Jonathan Powell, Birleşik Krallık Eski Başbakanı Tony Blair döneminde 1997- 2007 yılları arasında Başbakanlık Personel Daire Başkanlığı görevinde bulunmuştur. 1998'de imzalanan Hayırlı Cuma Anlaşmasına kadar süren barış görüşmelerinde Birleşik Krallık adına başmüzakereci olarak görev almıştır. Halihazırda Birleşik Krallık'ta bulunan Inter Mediate isimli, devletten bağımsız arabulucuk kurumunun İcra Kurulu Başkanlığını yapmaktadır.

Sir Kieran Prendergast

İngiltere Dışişleri Bakanlığı bünyesinde aralarında Kıbrıs, Türkiye, İsrail, Hollanda, Kenya gibi ülkeler ve ABD'nin New York şehrinin olduğu alanlarda diplomat olarak çalışmıştır. İngiltere'nin Dışişleri ve Milletler Topluluğu Bürosuna (Foreign and Commonwealth Office) başkanlık etmiş, Güney Afrika'daki Apartheid rejimi ve Namibya konuları ile ilgilenmiştir. BM Genel Sekreterliği altında bulunan Siyasi İşler Bölümüne Barış ve Güvenlik konularında siyasi danışmanlık yapmıştır. BM Genel Sekreterinin Barış ve Güvenlik konulu Yönetim Kurulu toplantılarının düzenleyiciliğini yapmış, Afganistan, Burundi, Kıbrıs, Demokratik Kongo Cumhuriyeti, Doğu Timor gibi bölgelerdeki barış çalışmalarına dahil olmuştur.

Rajesh Rai

1993 yılında İngiltere ve Galler Barosuna kaydolmuştur. İnsan hakları Hukuku, Göçmenlik ve Sığınma hakkı hukuku ile kamu hukuku temel uzmanlık alanlarıdır. Çevre ve çeşitli insani sorunlar üzerine hem Birleşik Krallık hem de dünyanın pek çok yerinde Sivil toplum kuruluşları ve şirketlerle yaptığı çalışmalar aracılığıyla önemli tecrübeler kazanmıştır. HIC isimli Kamerun'da bulunan Sivil Toplum örgütü ile Uganda'daki Human Energy isimli şirketin kurucusudur. Bir dönem The Joint Council for the Welfare of Immigrants – JCWI – (Göçmenlerin Refahı için Ortak Konsey) isimli kurumun direktörlüğünü yapmıştır. Başta İngiltere ve Galler Barosu İnsan Hakları Komisyonu adına olmak üzere uluslararası alanda özellikle Avrupa, Asya, Afrika, ABD ve Hindistan'da çok çeşitli hukuki konular üzerine seminer ve dersler vermiştir.

Prof. Naomi Roht-Arriaza

Amerika Birleşik Devletleri'ndeki Berkeley Üniversitesi'nde profesör olarak görev yapmaktadır. Geçiş Dönemi Adaleti, İnsan Hakları İhlalleri, Uluslararası Ceza Hukuku ve Küresel Çevre Sorunları gibi konular uzmanlık alanına girmektedir.

Prof. Dr. Mithat Sancar

Ankara Üniversitesi'nde Hukuk Profesörü olarak görev yapan Prof. Sancar'ın temel uzmanlık alanları arasında Anayasal Vatandaşlık ve Geçiş Dönemi Adaleti yer almaktadır. Uzmanlık alanlarında çok sayıda yazılı eseri bulunan Prof. Sancar ayrıca bir süre günlük yayınlanan Taraf gazetesinde köşe yazarlığı yapmıştır.

11 Guilford Street
London WC1N 1DH
United Kingdom
+44 (0)203 206 9939

info@democraticprogress.org

www.democraticprogress.org